

KÚRIA

Knk.IV.37.340/2015/3.szám

A Kúria a dr. Tordai Csaba ügyvéd által képviselt V. Z. T. szervezőnek, a dr. Pálffy Ilona elnök által képviselt Nemzeti Választási Bizottság ellen, aláírásgyűjtő ív mintapéldánya hitelesítése kapcsán meghozott 48/2015. (III. 25.) számú határozatának felülvizsgálata tárgyában, nem peres eljárásban, meghozta az alábbi

v é g z é s t:

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 48/2015. (III. 25.) számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a szervezőt, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 10.000 (tízezer) forint eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

I.

1. A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) 48/2015. (III. 25.) számú határozatában (Hivatalos Értesítő, 2015. március 27-i 15. szám) megtagadta a szervező által hozzá 2015. március 13-án benyújtott aláírásgyűjtő ív hitelesítését, amelyen a következő kérdés szerepelt:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy az orvosi szakmai kollégiumok által a betegségek kezelésére összeállított irányelveket az Országgyűlés foglalja törvénybe?”

2. Az NVB döntését a tudományos élet szabadságával kapcsolatos alkotmánybírói gyakorlatra alapítottnan azzal indokolta, hogy a népszavazási kérdés hitelesítése esetén az Országgyűlésnek olyan orvostudományi szakkérdésekben kellene állást foglalni és törvényt alkotni, mely kérdésekben dönteni az Alaptörvény 10. cikk (2) bekezdése szerint kizárólag a tudomány művelői, illetve egészségügyi szakmai kollégiumok, szakmai irányelv megalkotásával, elfogadásával jogosultak. Ezért a kérdés az NVB határozatában foglaltak szerint nem tartozik az Országgyűlés feladat- és

Knk.IV.37.340/2015/3.szám

hatáskörébe és mint ilyen, az Alaptörvény 8. cikk (2) bekezdésének hatálya alatt áll.

3. A szervező felülvizsgálati kérelmében a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 30. § (1) bekezdésére hivatkozással az NVB határozatának megváltoztatását kérte.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatát idézve utalt arra, hogy a tudományos élet szabadságából nem következik, hogy tudományos megalapozottságot igénylő kérdések ne lennének a jogi szabályozás körébe vonhatók. A hatályos szabályozás szerint az egészségügyi ellátások finanszírozása csak részben alapul az orvosi szakmai kollégiumok által kidolgozott vizsgálati és terápiás kérdésekben megfogalmazott állásfoglalásokon. A finanszírozási háttér az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) által előkészített, valamint az egészségügyért felelős miniszter által meghozott döntés szerint alakul. Az eredményes népszavazás garantálhatná azt, hogy a finanszírozott egészségügyi ellátásokat az egészségügyi miniszter és az OEP helyett az Országgyűlés határozná meg az orvosszakmai irányelvek törvénybe foglalásával.

II.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

1. A hitelesíteni kért kérdés szövegszerűen orvosszakmai megállapítások, értékítéletek törvénybe foglalásának igényét veti fel.

A vizsgálati és terápiás eljárási rendek kidolgozását, szerkesztését és azok szakmai egyeztetését a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvényben kapott felhatalmazás alapján a 18/2013. (III. 5.) EMMI rendeletben az ágazati miniszter szabályozza.

Az ágazati miniszter meghatározza az egészségügyi ellátó környezetre érvényes, az egyes ellátási folyamatokat alkotó ajánlások sorozatából összeálló egészségügyi szakmai irányelveket, rendezi az ajánlások megbízhatóságának jelölését, azok viszonyát a helyi szakmai ellátást szabályozó dokumentumokhoz, megkülönbözteti az adaptáció avagy a saját fejlesztésű szakmai irányelveket, azokat a körülményeket, amikor a szakmai irányelvek megalkotását kezdeményezni kell, a kidolgozás és a közzététel eljárási rendjét, valamint a szakmai irányelvek tervezett vagy soron kívüli felülvizsgálatának az aktuális szakirodalom, illetve a hazai ellátó környezet nyomon követéséhez igazodó szabályait.

A fenti ágazati miniszteri rendelethez kapcsolódik az egyes főbb betegségcsoportok finanszírozási eljárásrendjének szerkesztése és szakmai egyeztetése lefolytatásának egységes szabályairól szóló 13/2009. (IV. 22.) EüM rendelet.

A hivatkozott miniszteri szintű jogszabály értelmében az OEP állítja össze a meghatározott időtartamra szóló finanszírozási eljárási rendekről szóló munkatervet, amelyet a főigazgatói jóváhagyást és a munkaterv háttéranyagival együttes társadalmi-szakmai egyeztetését, vitáját (egészségügyi szakmai kollégiumok,

Knk.IV.37.340/2015/3.szám

országos orvosszakmai és betegjogi szervezetek) követően az ágazati miniszter hagy jóvá. A jóváhagyott finanszírozási eljárásrendeket háromévente, illetve adott esetben soron kívül felül kell vizsgálni.

2. A felülvizsgálati kérelemben foglalt indokolás értelmében az érvényes és eredményes népszavazás célja, hogy a finanszírozott egészségügyi ellátásokat ne az ágazati miniszter, hanem az Országgyűlés határozza meg törvényben.

A Kúria jogorvoslati hatásköre az Alkotmánybíróság korábbi hatáskörével egyező eljárásban és tartalommal az Alkotmánybíróság gyakorlatának szem előtt tartásával az Alaptörvény, és az abban rögzített alkotmányos rend védelme (lásd a Kúria Knk.IV.37.300/2012/4. számú határozatát). Következésképpen jelen hatáskörének gyakorlása során az Alaptörvény és az alkotmányos rend védelmének célja megelőzi a felülvizsgálati eljárásra egyébként jellemző kérelemhez kötöttség elvét.

2.1. Az Nsztv. 9. § (1) bekezdése értelmében „[a] népszavazásra javasolt kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni, továbbá a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, és ha igen, milyen jogalkotásra köteles”.

Az Alkotmánybíróság által 2001-ben [51/2001. (XI. 29.) AB határozat] kidolgozott „egyértelműségi teszt” szerint a választói egyértelműség követelménye azt jelenti, hogy a kérdés megfelel a magyar nyelv nyelvtani szabályainak, a választópolgárok értik, átlátják a kérdés lényegét, jelentőségét annak érdekében, hogy tudatos, átgondolt szavazataikkal meghatározott irányba tereljék az Országgyűlés jogalkotói munkáját.

A jogalkotói egyértelműség oldalán pedig az a kritérium, hogy az érvényes és eredményes népszavazás esetén az Országgyűlés el tudja dönteni, hogy van-e jogalkotási feladata és ha igen, akkor annak mi a tartalma. Az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdésének utolsó mondata értelmében „[a]z érvényes és eredményes népszavazáson hozott döntés az Országgyűlésre kötelező”. A kötelezettség tartalma, a jogalkotás célja és iránya egyértelműen ki kell derüljön a kérdésből annak érdekében, hogy a népszavazási kezdeményezés célba érjen (lásd a Kúria 37.300/2012/4. számú határozatának II.7. pontját).

2.2. Az NVB által vizsgált kérdésből a választópolgár számára ismeretlen marad az egészségügyi szakmai irányelvek valódi tartalma, célja, és kifejezetten nem derül ki azok kapcsolata az egészségügyi szolgáltatások finanszírozásával. A kérdés alapján a választópolgár számára nem kapcsolódik össze az ágazati miniszternek és az OEP-nek – a finanszírozás államigazgatási szervének – az egészségügyi szolgáltatások finanszírozásban betöltött feladata az abban az Országgyűlés törvényalkotása folytán beálló változással. A választópolgár ezért a kérdés ismeretében szavazatával nem tudja tudatosan, megalapozottan segíteni az Országgyűlés munkáját.

2.3. A kérdés nem felel meg a jogalkotói egyértelműség kritériumainak sem. Az eredményes népszavazás esetén ugyanis nem világos, hogy az Országgyűlésnek valamennyi, vagy csak az általa kiválasztott szakmai irányelveket kell törvényi szintre emelnie.

Knk.IV.37.340/2015/3.szám

Az előbbi lehetőség esetén a törvényalkotás gyakorlatilag megoldhatatlan feladat elé kerül nem csupán az egészségügyi szakmai irányelvek nagy számára, hanem a tudomány, a szakmai megítélés, a nemzetközi és hazai szakirodalom folyamatos változására tekintettel is.

Amennyiben az eredményes népszavazás az Országgyűlést az egészségügyi szakmai irányelvek közötti választásra, válogatásra kötelezné, úgy helyt foghat az NVB felülvizsgált határozata szerinti, az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdésén, valamint 8. cikk (2) bekezdésén alapuló érvelése.

3. Utalni kell tovább arra is, hogy az Alaptörvény XX. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti egészséghez való jog tartalmát az eddigiekben az Alkotmánybíróság az 1949. évi XX. Alkotmány 70/D. §-ában elismert „legmagasabb szintű testi, lelki egészséghez” való joghoz fűzött alkotmánybírósági értelmezésből kiindulva elemezte {lásd pl.: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, [67]-[69], 3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, [57]-[58].}

A két alkotmányi rendelkezés között az Alkotmánybíróság által megállapított szövegszerű és tartalmi hasonlóság megadja annak a megállapításnak a lehetőségét, hogy az egészséghez való jog nem jelent alanyi jogot a polgár számára az állam finanszírozása mellett bármely egészségügyi szolgáltatás igénybe vételéhez. A gazdasági, szociális, kulturális jogok, ezen belül az egészséghez való jog esetében az állam intézményvédelmi kötelezettségének alapja az emberi méltóság megőrzésének lehetősége, „mérceje” azonban az orvostudomány mindenkori fejlettsége mellett a nemzetgazdaság mindenkori teherbíró-képessége [lásd pl.: 56/1995. (IX. 15.) AB határozatot és más, a szociális ellátások minimumszintjével összefüggő alkotmánybírósági határozatokat].

4. A kifejtettek alapján a Kúria megállapította, hogy az NVB határozatát az Nsztv. 11. §-ának megsértése nélkül hozta meg, ezért azt a 30. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

5. Az illetékről a Kúria az illetékekről szóló - módosított - 1990. évi XCIII. törvény 43. § (7) bekezdése megfelelő alkalmazásával határozott.

6. A Kúria az NVB kérdés hitelesítését megtagadó határozatát helybenhagyta, ezért határozatáról az Nsztv. 30. § (4) bekezdése értelmében - határidőben - közleményt tesz közzé a Magyar Közlönyben.

Knk.IV.37.340/2015/3.szám

A jogorvoslatot az Nsztv. 30.§ (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2015. június 2.

Dr. Kozma György sk. a tanács elnöke, Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó sk. előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő